

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าทรงตระหนักว่า "การศึกษาวิชาความรู้เป็นสิ่งประเสริฐสำหรับมนุษย์ ทำให้บังเกิดความเฉลียวฉลาดรู้จักผิดชอบชั่วดี ชาติใดพลเมืองได้รับการศึกษาเป็นอย่างดีแล้ว การประทุษร้าย การโจรกรรมและเหตุเคืองครุ่นอื่น ๆ ก็ลดน้อยลง"¹ เนื่องจากพระองค์ทรงเล็งเห็นการณ์ไกล ถ้าประชาชนไม่ได้รับการศึกษาก็จะเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศ พระองค์ทรงพระอุสาหะวิริยะอย่างแรงกล้าทุกวิถีทางที่จะให้ไพร่ฟ้าประชาราษฎร์ได้มีการศึกษาโดยทั่วกัน แต่เดิมคนไทยเรียนกับพระในวัดต่อมาพระองค์ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้จัดตั้งโรงเรียนหลวงสำหรับราษฎรขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2427 จากกระแสพระราชดำริสเมื่อเปิดโรงเรียนตอนหนึ่งกล่าววว่า "จึงขอบอกกล่าวไว้ว่าการเล่าเรียนในบ้านเมืองเรา นี้จะเป็นข้อสำคัญที่หนึ่งซึ่งฉันจะอุทิศสาหัสจัดขึ้นให้เจริญจนได้"² การศึกษาในรัชสมัยของพระองค์นั้นกล่าวได้ว่าก้าวหน้าไปอย่างกว้างขวาง นอกจากนั้นพระองค์ยังได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้จัดตั้งกระทรวงศึกษาธิการขึ้น เพื่อรับผิดชอบในการจัดการศึกษาของประเทศ

ต่อมาพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ทรงเล็งเห็นความสำคัญของการศึกษาและการพัฒนาบ้านเมืองเช่นเดียวกันกับพระชนกนาถ จึงได้ทรงตราพระราชบัญญัติประถมศึกษาขึ้น³ ในปี พ.ศ. 2464 มีสาระสำคัญคือ บังคับให้เด็กทุกคนที่มีอายุตั้งแต่ 7 ปี บริบูรณ์ เรียนหนังสือจนอายุ 14 บริบูรณ์โดยไม่ต้องเสียค่าเล่าเรียน การจัดการศึกษาภาค

¹ ศักดิ์ศรี แยมน์คดา, เรียงความขอพระเกียรติ ร.5 (พระนคร: โรงพิมพ์คุรุสภา, พ.ศ. 2504), หน้า 213

² เรื่องเดียวกัน, หน้า 82

³ กระทรวงศึกษาธิการ, ประวัติกระทรวงศึกษาธิการ 2435 - 2507 พระนคร, โรงพิมพ์คุรุสภา, 2507 หน้า 269

บังคับเริ่มต้นขึ้นอย่างจริงจังในรัชสมัยรัชกาลที่ 6 ซึ่งมีพระบรมราโชบายจะจัดการศึกษาให้กว้างขวางออกไป เป็นการศึกษาในระดับชาติเพื่อให้ประชากรทุกคนมีความรู้ตามควรแก่สภาพ เพราะทรงเล็งเห็นว่าการจัดการศึกษาสำหรับชนกลุ่มน้อยนั้น ถึงแม้จะจัดให้สูงสุดเพียงใด ก็ควรจะไม่ไขว่กำลังใจแท้จริงของชาติ การศึกษาภาคบังคับได้เป็นที่นิยมของประชาชนอย่างกว้างขวาง ในจำนวนตำบลทั้งสิ้น 5,050 ตำบล ในปี พ.ศ. 2464 มีตำบลที่ได้รับพระราชบัญญัติประถมศึกษา 2,311 คิดเป็นร้อยละ 45.76 ในปี พ.ศ. 2469 มีตำบลที่ได้รับพระราชบัญญัติประถมศึกษา 3,817 จากจำนวนตำบลทั้งหมด 4,982 ตำบล คิดเป็นร้อยละ 76.61 ในปี พ.ศ. 2478 เปิดได้ครบถ้วนทุกตำบล ⁴

รัฐบาลปัจจุบันตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษาแห่งชาติว่า "การศึกษาเป็นกุญแจสำคัญที่จะนำไปสู่ความเจริญก้าวหน้าในทุก ๆ ทาง ฉะนั้น รัฐบาลจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ โดยเฉพาะจะปรับปรุงและส่งเสริมการศึกษาทั้งในด้านการศึกษามัธยมศึกษา อาชีวศึกษา และอุดมศึกษาให้ดียิ่งขึ้น เพื่อการนี้รัฐบาลพยายามขยายการศึกษาภาคบังคับออกไปให้ทั่วประเทศ ⁵

การจัดการศึกษาระดับประถมศึกษาซึ่งเป็นการศึกษาภาคบังคับ จัดได้ว่าเป็นภาระหน้าที่อันสำคัญยิ่งที่รัฐต้องดำเนินการให้ประชาชนมีการศึกษาโดยทั่วถึง เมื่อเปรียบเทียบกับการจัดการศึกษาระดับอื่น ๆ ทั้งหมด ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของปริมาณนักเรียน หรือเงินงบประมาณที่จะจัดสรรให้ก็ตาม รัฐจะต้องบริการการศึกษาให้แก่ประชาชน โดยจัดหาอาคารเรียน ครู และวัสดุอุปกรณ์การสอนที่จำเป็นให้เพียงพอกับจำนวนนักเรียนที่จะต้องเข้าเรียนตามเกณฑ์บังคับ นอกจากนี้ถ้าพิจารณาการจัดการศึกษาของรัฐในการลงทุนเพื่อผลิตกำลังคนสนองความต้องการในการพัฒนาแล้ว การประถมศึกษาจะมีบทบาทอยู่อย่าง

⁴ มานิจ ชุมสาย, ประวัติการศึกษาภาคบังคับในประเทศไทย พระนคร, โรงพิมพ์ตำรวจ, 2498 หน้า 59

⁵ กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย, รายงานผลงานเกี่ยวกับการจัดการศึกษาประชาบาล, โรงพิมพ์สวนทองถิ่น 2512 หน้า 2

สำคัญในด้านให้การศึกษาพื้นฐานแก่เยาวชน เพื่อป้อนให้ระดับมัธยมศึกษาที่คอยรับช่วย
อยู่ ให้ได้ทั้งปริมาณและคุณภาพตามที่ต้องการ

แต่เดิมทีนั้น การจัดการศึกษาระดับประถมศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในความรับผิดชอบ
ของกระทรวงศึกษาธิการ โดยมีกระทรวงศึกษาธิการและโรงเรียนราษฎร์เป็นผู้ดำเนินการ
จนกระทั่งปี พ.ศ. 2502 รัฐบาลได้กำหนดนโยบายที่จะมอบหมายให้หน่วยการปกครอง
ท้องถิ่นต่าง ๆ รับผิดชอบในด้านการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษาในท้องถิ่น ได้ดำเนินงาน
เป็นขั้น ๆ คือ ⁶

ในปี พ.ศ. 2504 ได้โอนโรงเรียนประถมศึกษาในเขตเทศบาลนครกรุงเทพและ
ธนบุรี ให้แก่เทศบาลทั้งสองรับไปดำเนินการ

ในปี พ.ศ. 2506 ได้โอนโรงเรียนประถมศึกษาในเขตเทศบาลอื่น ๆ ที่วราช
อาณาจักรให้เทศบาลนั้น ๆ รับไปดำเนินการเช่นเดียวกับเทศบาลนครกรุงเทพและธนบุรี

ในปี พ.ศ. 2509 ได้โอนโรงเรียนประชาบาลต่าง ๆ ไปสังกัดองค์การบริหาร
ส่วนจังหวัด

ฉะนั้น การจัดการศึกษาระดับประถมศึกษาของประเทศไทยในปัจจุบัน จึงแบ่ง
ความรับผิดชอบออกเป็น 4 หน่วยงาน คือ กรมสามัญศึกษา องค์การบริหารส่วนจังหวัด
เทศบาล และกองโรงเรียนราษฎร์ หน่วยงานต่าง ๆ ที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษาระดับ
ประถมศึกษา มีปริมาณที่รับผิดชอบแตกต่างกันไปดังนี้

กรมสามัญศึกษา ⁷ มีปริมาณงานที่รับผิดชอบดำเนินการอยู่ดังนี้คือ ในปี พ.ศ. 2512
มีโรงเรียนระดับประถมศึกษาและอนุบาลในสังกัดทั้งสิ้น 416 โรงเรียน หรือร้อยละ 1.47

---

⁶ สำนักงานสภาการศึกษาแห่งชาติ, รายงานการสำรวจสภาการศึกษา ของ
คณะกรรมการดำเนินงานการศึกษาและร่างโครงการพัฒนาการศึกษาระดับประถมศึกษาและ
อนุบาล (โรเนียวเย็บเล่ม) 2513 หน้า 6

⁷ เรื่องเดียวกัน หน้า 11

และมีนักเรียนในระดับนี้ทั้งสิ้น 188,334 คน หรือร้อยละ 3.44 มีครูสอน 7,900 คน หรือร้อยละ 4.57

องค์การบริหารส่วนจังหวัด⁸ มีปริมาณงานที่รับผิดชอบดำเนินการอยู่ดังนี้คือ ในปี พ.ศ. 2512 มีโรงเรียน 25,778 โรงเรียน หรือร้อยละ 91.29 และมีนักเรียน 4,139,210 คน หรือร้อยละ 75.73 มีครู 123,397 คน หรือร้อยละ 71.49

เทศบาล⁹ มีปริมาณงานและความรับผิดชอบในด้านการจัดการศึกษาของเทศบาลต่าง ๆ ทั่วประเทศมีดังนี้ ในปี พ.ศ. 2512 มีโรงเรียนทั้งสิ้น 497 โรงเรียน หรือร้อยละ 1.76 มีนักเรียน 266,974 คน หรือร้อยละ 4.88 และมีครูทั้งสิ้น 8,477 คน หรือร้อยละ 4.91

กองโรงเรียนราษฎร์¹⁰ มีปริมาณและความรับผิดชอบในการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษาและอนุบาลดังนี้ ในปี พ.ศ. 2512 มีโรงเรียน 1,324 โรงเรียน หรือร้อยละ 4.68 มีนักเรียน 847,039 คน หรือร้อยละ 15.49 และมีครูทั้งสิ้น 32,832 คน หรือร้อยละ 19.02

การจัดการศึกษาในปัจจุบันรัฐมีความมุ่งหมายให้พลเมืองทุกคนได้รับการศึกษาตามควรแก่เอกัตภาพเพื่อเป็นพลเมืองดี มีศีลธรรมและวัฒนธรรม มีระเบียบวินัย มีความรับผิดชอบ มีสุขภาพสมบูรณ์ มีจิตใจเป็นประชาธิปไตย มีความรู้ความสามารถที่จะประกอบอาชีพ และทำคุณประโยชน์แก่ประเทศชาติ

การจัดการศึกษาในระดับประถมศึกษา รัฐมีความมุ่งหมาย 4 ประการ คือ¹¹

1. ใ้ให้มีสัจจการแห่งตน
2. ใ้มีมนุษยสัมพันธ์

⁸ เรื่องเดียวกัน, หน้า 10

⁹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 12

¹⁰ เรื่องเดียวกัน, หน้า 13

¹¹ กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, หลักสูตรประโยคประถมศึกษาตอนต้น พ.ศ.2503

3. ใ้มีประสิทธิภาพทางเศรษฐกิจ

4. ใ้เป็นพลเมืองดี

วิชาพลศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของวิชาทั้งหมดที่ใ้จัดใ้มีการเรียนการสอนในชั้นประถมศึกษาตอนต้น วิชาพลศึกษามีบทบาทสำคัญอย่างมากที่จะใ้ความมุ่งหมายของการศึกษาในระดับนี้สัมฤทธิ์ผล Charles A. Bucher and Evenlyn M. Reade¹² ใ้กล่าววว่า

1. วิชาพลศึกษาช่วยใ้นักเรียนมีสังจการแห่งตน

1.1 ทำใ้นักเรียนมีความสามารถในการอ่าน เขียน พุคคีขั้ เพราะคนที่มีสุขภาพดีจะมีประสิทธิภาพในการอ่าน เขียน พุค

1.2 ทำใ้นักเรียนมีสุขภาพดี เพราะการออกกำลังกายเป็นประจำทำใ้หวัวะของร่างกายใ้รับการกระตุ้น เป็นผลทำใ้ร่างกายมีความแข็งแรง ออกทน สามารถมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ

1.3 รู้จักใ้เวลาว่างใ้เป็นประโยชน์ ด้วยการคุ้กีฬา เล่นกีฬา เดินทางไกล อยูคายพักผ่อน

1.4 มีทักษะในการเป็นผู้เล่นและผู้คุ้กีฬา และมีระเบียนวินัย

1.5 ทำใ้เห็นคุณค่าของความสวยงาม รักความสะอาด โดยเฉพาะกิจกรรมเข้าจั้หวัวะ แบคมินตัน เทนนิสทำใ้เกิดสุนทรียภาพมาก

1.6 สามารถนำชีวิตไปสู้จุดหมายปลายทางใ้ได้อย่างราบรื่น และประสบความสำเร็จในชีวิต

1.7 สนองความอยากรู้อยากเห็นของนักเรียน เพราะการศึกษาเบื้องต้นมาจากการเคลื่อนไหว การเคลื่อนไหวทำใ้เกิดการเรียนรู้

---

¹²Charles A. Bucher and Evenlyn M. Reade, Physical Education in the Modern Elementary School. New York: The Macmillan Company, 1958. pp. 36-42

2. วิชาพลศึกษาช่วยให้นักเรียนมีมนุษยสัมพันธ์

2.1 ทำให้สภาพ กล่าหาญ มีน้ำใจเป็นนักกีฬา รู้จักแพ้ รู้จักชนะ และให้อภัย

2.2 ทำให้รู้จักรวมมือกัน พึ่งพาอาศัยกันในขณะที่มีส่วนร่วมในกิจกรรม

ทางพลศึกษา

2.3 ทำให้เกิดเป็นมิตรกัน เกิดความรู้สึกเป็นพี่น้องกันในการเล่นร่วมกัน

2.4 ทำให้เกิดความสนุกสนาน และพอใจในประสบการณ์ทางค่านิยม

ซึ่งได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรมทางพลศึกษา

2.5 ส่งเสริมการมีชีวิตอยู่ในบ้านและในครอบครัว ทำให้เกิดเห็นอกเห็นใจกัน

3. วิชาพลศึกษาช่วยให้มีประสิทธิภาพทางเศรษฐกิจ

3.1 ทำให้ประสบความสำเร็จในการทำงานมากขึ้น เพราะมีสุขภาพดีทำให้
ผลิตผลมากขึ้น

3.2 ช่วยให้การหางานทำและเลือกงานทำได้ดีขึ้น เพราะมีบุคลิกภาพ
กระฉับกระเฉง มีความกระตือรือร้น

3.3 ช่วยให้งานและทำงานได้ดี นักเอาเบาสูไม่ทอดถอย

3.4 ช่วยให้เป็นผู้ที่มีความสามารถที่จะเลือกบริโภคในสิ่งที่เป็นประโยชน์

3.5 ช่วยพัฒนาและส่งเสริมประสิทธิภาพทางอาชีพ เพราะมีสุขภาพดี

4. วิชาพลศึกษาช่วยให้นักเรียนเป็นพลเมืองดี

4.1 ช่วยให้เห็นความสำคัญของมนุษย์ มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เห็นอก
เห็นใจ

4.2 ทำให้มีความอดกลั้นที่จะอยู่ร่วมกันและฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

4.3 มองเห็นความสำคัญของการสงวนทรัพยากรธรรมชาติ เช่นการไปอยู่
ค่ายพักแรม เติมน้ำทางไกล

4.4 ทำให้ปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบข้อบังคับของบ้านเมือง เพราะในการ
เล่นกีฬาที่มีการเคารพกติกา ระเบียบการเดิน เคารพผู้ตัดสิน

4.5 ช่วยให้ออกหน้าหน้าที่ของตนที่พึงมีต่อรัฐ เพราะในการเล่นกีฬาที่มีผู้นำและ
ผู้ตาม เคารพสิทธิของผู้อื่น

การพลศึกษานับว่ามีบทบาทสำคัญอย่างมากในการจัดการศึกษาให้สมบูรณ์ วิชาพลศึกษาในชั้นประถมศึกษาได้เริ่มมีการเรียนการสอนอย่างมีแบบแผน เมื่อรัฐได้ประกาศแผนการศึกษาชาติ เมื่อ พ.ศ. 2489 และให้จัดการศึกษาทั้งสามส่วน คือ¹³

- ก. พุทธิศึกษา ให้มีบัญญัติความรู้
- ข. จริยศึกษา ให้มีศีลธรรมอันดี
- ค. พลศึกษา ให้มีร่างกายสมบูรณ์

รัฐบาลได้เล็งเห็นความสำคัญของการพลศึกษา ดังจะเห็นได้จากนโยบายของกรมพลศึกษา เมื่อ พ.ศ. 2477 เขียนระบุไว้ว่า "บุคคลที่จะเป็นประโยชน์แก่ประเทศชาตินั้น ถึงแม้จะใคร่รับจริยศึกษา พุทธิศึกษาเป็นอย่างดีแล้วก็ตาม แต่ดาราจกายไม่แข็งแรง ใจคอไม่หนักแน่นขาดการอนามัยและเป็นโรคแล้ว ก็ไม่สามารถที่จะทำหน้าที่ของตนได้ผลเต็มที่ พลศึกษาจึงเป็นหลักสำคัญของการศึกษาอย่างหนึ่ง"¹⁴

นอกจากนั้น คำแถลงการของรัฐบาลเมื่อวันที่ 24 กันยายน 2477 "...รัฐบาลนี้จะพยายามให้กุลบุตรกุลธิดามีโอกาสหาความรู้ได้อย่างเต็มที่ ที่จะจัดไปตามระบอบประชาธิปไตย โดยจะบำรุงการศึกษาให้ประชาชนได้มีโอกาสบำรุงร่างกายและกำลังความคิด ทั้งจะได้จัดสถานที่และอุปกรณ์การกีฬาต่าง ๆ ไว้สำหรับการนี้ เพื่ออบรมวินัย การเป็นนักกีฬาและสามัคคีธรรม..."¹⁵

สำหรับการจัดพลศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้นนั้น ตามหลักสูตรประโยคประถมศึกษาตอนต้นปี พ.ศ. 2503 มีความมุ่งหมายดังนี้คือ

1. ให้เป็นผู้ที่มีสุขภาพสมบูรณ์ทั้งทางกายและทางจิต
2. ให้เกิดรู้จักเล่นและทำงานควบคู่กันโดยราบรื่น ต่างคนต่างเคารพกฎข้อบังคับ และเคารพสิทธิของผู้อื่น

¹³ ธนิต คงมนต์ และพิพิธพร แก้วมุกดา, ประวัติพลศึกษา, เจริญผลการพิมพ์, 2503 หน้า 369.

¹⁴ หลอ ลีละชาติ, "ประวัติกรมพลศึกษา" พลศึกษาสาร ปีที่ 2 ฉบับที่ 15, 2512 หน้า 14.

¹⁵ รอง ศยามานนท์, ประวัติกระทรวงศึกษาธิการ, พระนคร โรงพิมพ์คุรุสภา, 2495 หน้า 189

3. ให้เด็กรู้จักพักผ่อนหย่อนใจในทางที่เหมาะสม รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ แกร่างกายและจิตใจ

การที่จะบรรลุจุดมุ่งหมายทางพลศึกษาและการศึกษานั้น ทางโรงเรียนจะต้องจัดประสบการณ์ทางพลศึกษาให้สอดคล้องกันสภาพการณ์และความต้องการของนักเรียนและสังคมด้วย ผู้สอนจะต้องได้รับการศึกษาหรืออบรมมาเกี่ยวกับการสอนวิชาพลศึกษาในชั้นประถมศึกษา เพราะวิชาพลศึกษาสำคัญอยู่ที่การปฏิบัติ มิใช่ใคร ๆ ก็สอนได้ สถานที่และอุปกรณ์จะต้องมีเพียงพอ เพราะการสอนพลศึกษาส่วนใหญ่จะให้ใคร่ครวญจะต้องอาศัยสถานที่และอุปกรณ์ และยังต้องอาศัยความร่วมมือจากบุคคลทุกฝ่าย ถ้าหากขาดปัจจัยเหล่านี้เสียแล้ว การเรียนการสอนก็ดำเนินไปไม่ได้ดีเท่าที่ควร

การสอนวิชาพลศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้น มีปัญหาหลายอย่างได้แก่ วิชาครูพลศึกษาที่จะทำการสอนวิชาพลศึกษาในชั้นประถมศึกษา ส่วนใหญ่ต้องใช้ครูประจำชั้นซึ่งไม่มีวุฒิทางพลศึกษาสอนวิชาพลศึกษาซิลเวสเตอร์¹⁶ (Sivester) ได้ทำการสอบถามผู้บริหารในโรงเรียนประถมศึกษาพบว่า ครูที่ไม่มีวุฒิทางพลศึกษา ส่วนใหญ่สอนโดยปล่อยให้ให้นักเรียนเรียนกิจกรรมทางพลศึกษาตามลำพัง ไม่มีหลักการและวิธีสอน ซึ่งเป็นสาเหตุทำให้นักเรียนไม่ประสบความสำเร็จ นอกจากนี้ยังขาดอุปกรณ์และเครื่องอำนวยความสะดวกในการสอน ครูผู้สอนและผู้บริหารมักจะนำชั่วโมงไปใช้ทำอย่างอื่น ครูบางคนสอนไม่ทันหลักสูตรไม่ได้ทำโครงการสอนและทำบันทึกการสอน ผู้ปกครอง ผู้บริหารขาดความเอาใจใส่ ซึ่งปัจจัยเหล่านี้มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพของการสอนวิชาพลศึกษาทั้งสิ้น ปัญหาดังกล่าวมาแล้วนี้ในประเทศไทยยังไม่มีผู้ใดได้ทำการวิจัยไว้

ฉะนั้น การวิจัยปัญหาการสอนวิชาพลศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษาจึงเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่ง เพราะเป็นการจัดการศึกษาเพื่อให้นักเรียนส่วนใหญ่ และการวิจัยในระดับนี้ยังไม่มีใครทำมาก่อน การวิจัยครั้งนี้จะชี้ให้เห็นถึงสภาพการสอน ปัญหา และความต้องการ

¹⁶ P.J. Silvester, "Attitude to Physical Education in the Primary School, Physical Education, Vol. 61, No. 183, July, 1969. pp. 32-36.

ของครูที่สอนวิชาพลศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษาในหน่วยงานต่าง ๆ สำหรับเป็นแนวทางในการปรับปรุงการสอนวิชาพลศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้นให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และเพื่อให้สัมฤทธิ์ผลตามความมุ่งหมายของการพลศึกษาและการศึกษาอย่างแท้จริง ซึ่งจะส่งผลสะท้อนไปยังนักเรียนส่วนใหญ่และประเทศชาติในที่สุด

1.2 การวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในปี พ.ศ. 2502 อองุ่น เย็นฤดี¹⁷ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมปัจจุบัน ในเขตเทศบาลนครกรุงเทพ" โดยการใช้แบบสอบถามการสัมภาษณ์ ตลอดจนการสังเกตขณะที่ไปทำการสัมภาษณ์และการสนทนากับนักเรียนในเขตเทศบาล โดยใช้ประชากรซึ่งเป็นครูพลศึกษา 9 โรงเรียน และนักเรียนในเขตพระนครธนบุรี ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานพลศึกษาไม่ได้ผลดีเท่าที่ควร เพราะในโรงเรียนต่าง ๆ ยังขาดวิธีการจัดการบริหารที่ดี การดำเนินการเป็นไปโดยไม่มีระเบียบแบบแผน

ในปี พ.ศ. 2510 สุนมนมาลย์ สุเทพภักดี¹⁸ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การสำรวจอุปสรรคและปัญหาการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาในวิทยาลัยพลศึกษา" ด้วยการใช้แบบสอบถาม ตามนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษา ทั้ง ป.กศ.ต้นและ ป.กศ.สูง ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาเห็นว่าอุปกรณ์และสถานที่ยังมีไม่เพียงพอ อาจารย์พลศึกษาเคร่งคอวินัยมากจนกระทั่งไม่ยอมให้นักศึกษาพักเหนื่อยในระหว่างชั่วโมงที่สอนเลย แต่ให้เวลาพักเหนื่อยและเปลี่ยนเครื่องแต่งกายในตอนท้ายชั่วโมง นอกจากนั้นนักศึกษาเห็นว่าควรมีการสอบทุกครั้งเมื่อจบบทเรียนแล้ว แต่ไม่ควรมีการสอบข้อเขียน เวลาที่อาจารย์พลศึกษาสอนไม่ทันหลักสูตร อาจารย์ส่วนมากมักให้นักเรียนมาเรียนนอกเวลาโดยจัดชั่วโมงสอนเพิ่มขึ้น ปัญหา

¹⁷ อองุ่น เย็นฤดี, "การพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมปัจจุบัน ในเขตเทศบาลนครกรุงเทพ" วิทยานิพนธ์ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ. 2502

¹⁸ สุนมนมาลย์ สุเทพภักดี, "การสำรวจอุปสรรคและปัญหาการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาในวิทยาลัยพลศึกษา" วิทยานิพนธ์ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ. 2510

สำคัญที่อาจารย์พลศึกษาพบคือ ความรู้พื้นฐานของนักศึกษาแต่ละคนมีไม่เท่ากัน สถานที่และอุปกรณ์การสอนพลศึกษายังมีไม่เพียงพอแก่จำนวนนักเรียน

ในปี พ.ศ. 2511 อนันต์ อัทธู¹⁹ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การศึกษาประมวลการสอนและปัญหาการสอนวิชาพลศึกษา ในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนรัฐบาลในภาคศึกษา 1" โดยใช้แบบสอบถามอาจารย์ใหญ่และนักเรียน จาก 99 โรงเรียน และนำมาหาค่าสถิติโดยใช้ $t - test$ ผลจากการวิจัยพบว่า การสอนวิชาพลศึกษาโรงเรียนส่วนมากเป็นในคันการสร้างเสริมสมรรถภาพทางกายของนักเรียนให้มีความแข็งแรงสมบูรณ์ กิจกรรมที่โรงเรียนนิยมสอนมากคือ กายบริหาร การแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียนเน้นเรื่องความสามัคคี การแข่งขันระหว่างโรงเรียนเน้นในเรื่องกฎกติกา กีฬาที่นิยมกันมากคือ บาสเกตบอล เรื่องจำนวนครูพลศึกษา สถานที่ในการสอน และอุปกรณ์การสอนวิชาพลศึกษา หอน้ำ หองสวม ยังมีไม่เพียงพอแก่จำนวนนักเรียน งานและหน้าที่ครูพลศึกษามากเกินไป ความมุ่งหมายในการสอนวิชาพลศึกษา การแข่งขันกีฬาภายในและระหว่างโรงเรียน การจัดกิจกรรมพิเศษของครูพลศึกษาและอาจารย์ใหญ่ยังมีความเห็นไม่สอดคล้องกัน

ในปี พ.ศ. 2513 เสมียน พิธิตกุล²⁰ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การศึกษาปัญหาการจัดและการบริหารคานพลศึกษาในสถานศึกษาฝึกหัดครู" โดยใช้แบบสอบถามอาจารย์พลศึกษาจำนวน 62 คน จาก 26 แห่ง ผลการวิจัยปรากฏว่า อัตราส่วนของอาจารย์พลศึกษาต่อจำนวนนักเรียนฝึกหัดครูระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาต่ำกว่าอัตราที่ทางกระทรวงศึกษาธิการกำหนดไว้ อาจารย์พลศึกษาส่วนมากมีวุฒิปริญญาต่ำกว่าปริญญาตรี

---

¹⁹ อนันต์ อัทธู, "การศึกษาประมวลการสอนและปัญหาการสอนวิชาพลศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนรัฐบาลในภาคศึกษา 1" วิทยานพนธ์ ระดับปริญญาโท คุรุศาสตร์มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ. 2511

²⁰ เสมียน พิธิตกุล, "การศึกษาปัญหาการจัดและการบริหารคานพลศึกษาในสถานศึกษาฝึกหัดครู" วิทยานพนธ์ ระดับปริญญาโท คุรุศาสตร์มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ. 2513

อุปกรณ์การสอนรวมทั้งสถานที่ในการสอนยังมีจำนวนไม่พอเพียงแก่จำนวนนักเรียน

ในปีเดียวกัน มีชัย คุณวุฒิ²¹ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ปัญหาเกี่ยวกับการใช้อุปกรณ์การสอนวิชาพลศึกษาใน ร.ร. ราษฎร์ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในจังหวัดพระนคร" โดยใช้แบบสอบถามครูที่สอนวิชาพลศึกษาจาก 76 โรงเรียน ผลการวิจัยปรากฏว่า ครูพลศึกษาในโรงเรียนราษฎร์ในจังหวัดพระนคร ยังมีไม่เพียงพอ อุปกรณ์และสถานจัดกิจกรรมมีไม่เพียงพอแก่จำนวนนักเรียนและสนามคับแคบ อยู่ใกล้กับห้องเรียน ฤดูฝนฝนตกน้ำท่วมสนามและครูที่สอนพลศึกษาส่วนใหญ่ไม่เคยใช้วัสดุที่สนับสนุนอุปกรณ์ประกอบการสอนพลศึกษาเลย เพราะไม่มีวัสดุหรืออุปกรณ์ที่สอดคล้องกับบทเรียนทางพลศึกษาและอุปกรณ์บางอย่างราคาแพงเกินไป

ในปี ค.ศ. 1964 S. Boyd, Taylor and Walter H. Worth²² ได้ทำการศึกษาเรื่อง "Organizational Plans for Teaching Physical Education in Elementary Schools" โดยใช้แบบสอบถามอาจารย์ใหญ่และครูพลศึกษาจากโรงเรียนในเมือง 30 โรงเรียน และโรงเรียนอยู่นอกเมือง 30 โรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า มีโรงเรียนอยู่ร้อยละ 79 ใช้ครูประจำชั้นสอนวิชาพลศึกษา มีน้อยกว่าร้อยละ 1 ที่ใช้ครูพลศึกษาสอน มีร้อยละ 2 ที่ไม่ได้จัดสอนวิชาพลศึกษา และการจัดการสอนก็แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญในระหว่างขนาดโรงเรียน ที่ตั้งของโรงเรียน โรงเรียนที่มีขนาดใหญ่ ๆ มักจะมีการเตรียมการสอนมากกว่าโรงเรียนเล็ก ๆ

---

²¹มีชัย คุณวุฒิ, "ปัญหาเกี่ยวกับการใช้อุปกรณ์การสอนวิชาพลศึกษาในโรงเรียนราษฎร์ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในจังหวัดพระนคร" วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ. 2513

²²S. Boyd Taylor and Walter H. Worth, "Organizational Plans for Teaching Physical Education in Elementary School" The Alberta Journal of Educational Research, Vol. x, No. 2, 1964. p. 90

ในปี ค.ศ. 1965 Donna Jo Workman²³ ได้ทำการศึกษาเรื่อง "A Comparison in Selected Skills of Children Taught by the Physical Education Specialist and those Taught by the Classroom Teacher" ผู้วิจัยมีความมุ่งหมายจะศึกษาว่า ผลการสอนทักษะทางกลไก (Motor Skills) ระหว่างครูพลศึกษาและครูประจำชั้นจะมีความแตกต่างกันหรือไม่ โดยเลือกตัวแทนนักเรียน 2 กลุ่ม จำนวนกลุ่มละ 200 คน จากโรงเรียน 18 แห่ง มาทำการทดสอบเพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์หาค่าทางสถิติด้วย t - test ว่านักเรียนทั้ง 2 กลุ่มจะมีความแตกต่างทางทักษะกลไกอย่างมีนัยสำคัญหรือไม่ ผลการวิจัยปรากฏว่า

1. นักเรียนหญิงที่เรียนกับครูพลศึกษามีความสามารถดีกว่านักเรียนหญิงที่สอนโดยครูประจำชั้น
2. นักเรียนชายที่เรียนกับครูพลศึกษา มีความสามารถดีกว่านักเรียนชายที่สอนโดยครูประจำชั้น ยกเว้นเพียงอย่างเดียวคือ ยืนสองเท้ากระโดดไกล ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ
3. นักเรียนหญิงที่เรียนกับครูพลศึกษา มีความสามารถใกล้เคียงกับนักเรียนชายที่เรียนกับครูประจำชั้น
4. นักเรียนหญิงที่เรียนกับครูพลศึกษา มีความสามารถในการขว้างลูกของพบอลดีกว่านักเรียนชายที่เรียนกับครูประจำชั้น และไม่มีข้อแตกต่างกันในเรื่องการเลี้ยงลูกบาสเกตบอล

ผู้วิจัยได้สรุปผลว่า ครูพลศึกษาที่มีวุฒิทางพลศึกษาสามารถสอนทักษะทางกลไกให้แก่เด็กนักเรียนได้ดีกว่าครูประจำชั้น

---

²³Donna Jo Workman "A Comparison in Selected Skills of Children Taught by the Physical Education Specialist and those Taught by Classroom Teacher", Dissertation Abstracts, Vol. 20, No. 5, 1965. p. 2581

ในปี ค.ศ. 1965 P.J. Silvester²⁴ ได้ทำการศึกษาเรื่อง "Attitude of Physical Education in the Primary School" โดยใช้แบบสอบถามผู้บริหารพลศึกษาในโรงเรียน จำนวน 172 คน ผลการศึกษาพบว่า ผู้สอนพลศึกษาที่ได้รับการศึกษาโดยตรง จะทำให้มีทัศนคติในทางที่ดีต่อวิชาพลศึกษามากขึ้น ผู้วิจัยพบว่าครูพลศึกษาที่มีวุฒิปริญญาและสูงกว่า จะมีความเข้าใจในหลักการและวิธีสอนพลศึกษาคีความกว่า สำหรับครูที่ไม่มีวุฒิทางพลศึกษานั้น ส่วนใหญ่สอนโดยปล่อยให้ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ตามลำพัง ไม่มีหลักการและวิธีสอน ซึ่งเป็นสาเหตุทำให้นักเรียนไม่ประสบความสำเร็จ

1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาถึงสภาพการสอนวิชาพลศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้นในปัจจุบัน
2. เพื่อศึกษาถึงปัญหาการสอนวิชาพลศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้น
3. เพื่อศึกษาถึงความต้องการของครูที่สอนวิชาพลศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษา

ตอนต้น

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะศึกษาเฉพาะปัญหาการสอนวิชาพลศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้น ในจังหวัดพระนคร ซึ่งมีโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล โรงเรียนราษฎร์ และโรงเรียนกรมสามัญศึกษา จะศึกษาปัญหาเกี่ยวกับภูมิหลังของครูที่สอนวิชาพลศึกษา วัตถุประสงค์ในการสอน การจัดกิจกรรมทางพลศึกษาในการสอนแต่ละชั้น วิธีสอนพลศึกษา เครื่องอำนวยความสะดวกและอุปกรณ์การสอน การวัดผลการสอน การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ปัญหาที่เนื่องมาจากการบริหาร ปัญหาเกี่ยวกับหลักสูตรและประมวลการสอน ตลอดจนปัญหาที่เนื่องมาจากนักเรียนและผู้ปกครอง

²⁴ Silvester, op. cit., p. 32-36

1.5 ประโยชน์ที่ได้จากการวิจัย

การวิจัยปัญหาการสอนวิชาพลศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้นจะก่อให้เกิดประโยชน์อย่างมาก เพื่อจะเป็นแนวทางในการปรับปรุงการสอนวิชาพลศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้นให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ดังนี้คือ

1. ช่วยให้หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดพลศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษาทราบถึงสภาพการสอน ปัญหาและความต้องการของครูที่สอนวิชาพลศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้น
2. ช่วยให้หน่วยงานที่รับผิดชอบจัดพลศึกษาในระดับนี้ ไขข้อข้องใจที่ได้จากการวิจัยวางแผนปรับปรุงการสอนวิชาพลศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้น
3. ช่วยให้ผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดต่าง ๆ ไขข้อข้องใจที่ได้จากการวิจัย เป็นแนวทางในการพิจารณาปรับปรุงการสอนวิชาพลศึกษา
4. ช่วยให้กรมการฝึกหัดครู ไขข้อเท็จจริงเป็นแนวทางในการผลิตครู ป.กศ. เพื่อให้ออกไปสอนพลศึกษาในชั้นประถมศึกษาตอนต้นได้ผลดี ตามความต้องการของหน่วยงานต่าง ๆ
5. การวิจัยเรื่องนี้จะ เป็นประโยชน์แก่ผู้ที่ทำการศึกษา ค้นคว้า หรือวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้ในโอกาสต่อไป

1.6 คำจำกัดความ

โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัด หมายถึงโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด

องค์การบริหารส่วนจังหวัด เป็นการปกครองท้องถิ่นรูปแบบหนึ่ง มีฐานะเป็นนิติบุคคล เป็นหน่วยการปกครองที่แยกเป็นอิสระจากราชการบริหารส่วนกลาง มีเจ้าหน้าที่ทรัพย์สิน และงบประมาณในการดำเนินงานส่วนจังหวัด เป็นของตนเองและมีสภาซึ่งประกอบด้วยสมาชิกสภาจังหวัด เป็นองค์การนิติบัญญัติและผู้นทนของประชาชน มีผู้ว่าราชการ เป็นหัวหน้าฝ่ายบริหาร นอกเหนือไปจากการเป็นตัวแทนของราชการบริหารส่วนกลาง

โรงเรียนเทศบาล เทศบาล	หมายถึงโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครกรุงเทพ เป็นราชการบริหารส่วนท้องถิ่น มีฐานะเป็นนิติบุคคล มีงบประมาณ ทรัพย์สินและเจ้าหน้าที่เป็นของตนเอง และมีอำนาจอิสระ การ บังคับบัญชาฝ่ายประจำ มีปลัดเทศบาลเป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุดค- ลัดลงมาตามลำดับ
โรงเรียนราษฎร์ กองโรงเรียนราษฎร์	หมายถึงโรงเรียนประเภทสามัญในสังกัดกองโรงเรียนราษฎร์ ขึ้นอยู่กับกรมวิสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ เป็นผู้ควบคุม ให้โรงเรียนราษฎร์ทั้งหลายดำเนินการตามพระราชบัญญัติโรง- เรียนราษฎร์และนโยบายของรัฐบาล มีผู้อำนวยการกองโรงเรียน ราษฎร์ เป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุด
โรงเรียนกรมวิสามัญศึกษา กรมวิสามัญศึกษา	หมายถึงโรงเรียนในสังกัดกรมวิสามัญศึกษา ๐๐๖๖๕๑ เป็นส่วนราชการในการบริหารส่วนกลาง สังกัดกระทรวงศึกษา- ธิการ ทำหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการจัดการศึกษาระดับประถม ศึกษาและอนุบาลที่สำคัญ ๒ ประการด้วยกัน ประการแรกทำหน้าที่ เป็นหน่วยงานกลางที่รับผิดชอบในการให้การนิเทศก์การศึกษาแก่ โรงเรียนต่าง ๆ ที่ทำการสอนในระดับประถมศึกษาและอนุบาลทั่ว ประเทศ (ยกเว้นโรงเรียนราษฎร์) และยังทำหน้าที่จัดการศึกษา ระดับประถมศึกษาอยู่จำนวนหนึ่งด้วย โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะทำ การทดลองทางวิชาการ เพื่อเป็นแนวทางสำหรับปรับปรุงโรง- เรียนระดับประถมศึกษาให้ดียิ่งขึ้น

1.7 ความจำกัดของการวิจัย

1. ผู้ตอบแบบสอบถามคือครูที่สอนวิชาพลศึกษา อาจตอบแบบสอบถามไม่ตรงกับ
ความจริง
2. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยอาจจะไม่ได้ตอบแบบสอบถามที่ส่งไป หรือบางที่อาจ
จะตอบไม่ครบทุกข้อ ซึ่งย่อมมีผลทำให้ข้อมูลที่ได้มาบกพร่อง
3. ช่วงระยะเวลาที่ส่งแบบสอบถามไปให้ครูกรอกแบบสอบถาม เป็นช่วงระยะเวลา
โรงเรียนกำลังสอบประจำปี บางที่ครูอาจจะให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามน้อย